

درگاه

اون ایش کونده بر نشر اولور علم وصنعت مجموعه سی

۵ تشرین اول ۳۳۸

نومرو : ۳۶

ایکنجی سنه : اوچنجی جلد

اجتماعیات

تورک دولتک تکاملی

۲

ایل

(ایل) کله سی ، اورخون کتابه سنده (دولت) معناسنه در . محمود کاشغری افنده ده (ایل) کله سی (صلح) معناسی افاده ایدر . (ایل) کله سنک بو ایکی معناسی ، اسکی تورکرجه ، (صلح) ایله (دولت) آراسنده بر رابطه نك وجودینه دلیلدر . فی الحقیقه ، اسکی تورکرده ، (ایل) « صاحب دینی » آدینی ویرمه یله جکمز ، بر دین سیسته میدر . بودینه یکی بر الاله ، ایل الاهی ، بوی الاله رنه غلبه چالهرق بویلر آراسنده آقینی ، صویلر آراسنده قان دعواسنی نهیه باشلامشدی . آرتق عشیرت قاوغالری یاساقدی . جیویلر ، کندی بویلرینی عشیرت قاوغالرینه تشویق ایغیه جکدی . بو صلح دینی قبول ایدلر ، صلح دائره سنه (ایل دائره سنه) کیرمیش اولوردی .

بوصورتله وجوده کان ایل دائره سنندن ال اسکی تورک دولتی تشکیل اییدی . تورکرده دولت ، بو ایل دینی قادار اسکیدر . چینیلر ، مرکزی بردوات قوراء یورلدی . تسین تورکری ، میلاددن ۲۴۵ سنه اول ایل دینی اورایه صوقهرق ایلک دفعه جینده سیاسی بروحدت وجوده کتیردیلر . تورکر بوصلح دینی سایه سنده آسیانک هر طرفنه واوروپانک شرق طرفلرینه یایلهرق اورالرده ک عشیرتلیر برلشدیریور ، داخلی صلح اساسنه مستند دولتلر وجوده کتیریور . لردی : جینده ، افغانستانده ، بلوچستانده ، هندده ، روسیه ده ، مجارستانده ، اولاهلقد ، بولغارستانده دولت اساسنی قوران تورکرلدی .

بدایتده ، بتون آسیا وشرق آوروپا قاوغاجی عشیرتلر خالنده ییدی . بویلر دورمقیزین بری بریه غزوه ، صویلر دورمقیزین قان دعواسنی تعقیب ایدرلر ، بوندن دولای . صاواشلر یاپارلر ، آراده سیل کی قانلر آقاردی . (ایل دینی) بودوکولن قانلر

نهایت ووردی . آسیاده ، شرقی اوروپاده عمومی برصلح حصوله کتیردی تورک ایلخانلری زماننده ، مانچوریادن مجارستانه قدر ، هرکس باشنه آلتون قویوبحر ، سربست کزیه سیلیدی .

بعض بدخواه لرمن تورکرک بویوک ایلخانقلر قورمقی ایچین ، محاربه لر آچدقلرینی ، چوق قانلر دوکدکلرینی یازارلر . حالبوکه بو بویوک محاربه لر ، دائمی اولان کوچوک حربلری قالدیرق ایچین یاییلیوردی . هرسته عشیرت قاوغالرینک اولدوردیکی انسانلر میلونلره جیقاردی .

دولت محاربه لری ، بونلره نسبتله غایت آز قوربان ویریدی . بوندن باشقه ، برکرم بویوک بر صلح دولتی تشکیل اییدی ، آرتق اوزون سنه لر محاربه اولالاردی .

بالخاصه تورکرک محاربه لری ، بتون مانلری (صلحه دعوت) مفکوره سنه استاد ایندیکی ایچین هر نه زمان مغلوب طرف صاحب ایستسه ، غالب تورک بولونیورسه مطلقا ، صلح تکلیفی قبول ایدردی . میلاددن ایکی یوز شوقادار سنه اول ، قاراکاهی محاصره ایدیلن چین فغفوری ، تورک حکمداری (مهن) دن صاحب ایستر ایستمنز ، تکلیفی قبول ایدیلدی . تورک تاریخمنده بونک مثاللرینه چوق تصادف ایدیلیر .

فرانسیزجه غراند آنسقیلوپه دی ، هونلر ماده سنده ال بویوک مظفریلر آندمه یله ، آتیلایه نه زمان صلح تکلیف ایدیلشسه درحال قبول ایندیکی بایزیور . ایشته آتیلانک حقیقی سیاسی ! دوشمان یله ، ایسته میهرک اونک فضیلتی اعترافه مجبور اولوبور . آتیلانک محاربه لری ، داخلی قاوغالره مذبحه خالی آلمش اولان اوروپاده عمومی برصلح وجوده کتیردی . جرمنلرک دولت تشکیانه آیشملری آزارلنده صاحبک ، عدالتک تقرری هونلرک تربیوی اداره لری آلتنده باشاملری سایه سنده وقوعه کلدی . اوروپالیره - کوره ، آتیلایه کندی کندیسنه « الهلک بلاسی » عنوانی ویریورمیش : بوده بر تحریف ! هون حکمدارلرینک اسکی زمانلردن بری عنوانی « تاکری قومی - الهلک عنایتی » ایدی . ده کیانی حقیقی برعصردن بری میداننه قویدینی حالده ، آتیلانک عنوانی تصحیحه چالیشماق اوروپالیرک غرضکارلغه

دلات انجری ؟ (تاتار) کله سی جهنم معناسنه (تاتار) یان اوروپالیر ، « الهلک عنایتی » معناسنه دلات ایدن بر عنوانده عکسی معنایه چورمه زلری ؟ اسکی تورکرده برسیاسی جمعیت کندی زمره سنه (ایچ ایل) آدینی ویردی کی ، باشقه مانلره ده (دیش ایل) آدینی ویریدی . ایلخانقلرده ایچ ایلک دائره سی بتون تورکری آحتوا ایده جک قادار کتیشله ردی . اورخون کتابه سی چین ، بیت ، خیتای کی مانلره « چولکی ایل - دیش ایل » آدینی ویریور . بتوسیر کوستیریورک ایل دینی ، تورکرده « مایت » مفکوره سی کی برده بین الملیت مفکوره سی دوغورمشدی . ایلخانلرک توغلرند « ماتم بایراملرند » یالکز ایچ ایلدن اولان اجنبی دولتکده مرخصلری بولونوردی . بو افاده لردن آکلاشیورک (ایل) کله سنک ایکی معناسندن (صلح) معناسی داما اسکیدر . (ایلیچی) تعمیری (صلحی) مفهومنی افاده ایدر . تورکازک عشیرت حیاتی یشادینی دورلرک بعض ایزلری ضرب مثالدره قالشدر : « قانی قان ایله ییقارلر . قالاتی صو ایله ییقارلر . » صوکرالری داخلی صلح تأسس ایدنجی بو آتاسوزی آشایده کی شکله کیردی : « قانی قان ایله ییقارلر . قانی صو ایله ییقارلر » ایشته بویکی خلق سانحه سنندن برنجیسی بزه بوی حیاتی ، ایکنجیسی ایل حیاتی کوستر .

تورکرک اسکی زمانلرده ایل شکنده منتظم دولتلر تشکیل ایتشلردی . دولتک عشیرتن فرق قان دعواسی قاعده سی الفا ایتمه سیدر . بر زمره قان دعواسی تساندی وارسه ، اوعشیرتدر . بر زمره قان دعواسی منع اییدی ، آرتق او دولت ماهیتی آلمشدر . تورکرک اسکی قانوننامه لری المزده اولدینی ایچین ، بالضروره بونلردن آلتینه اولان جنکیز یاساسنه مراجعت ایده جکمز . محمود اسمد افندینک (دازه ست) دن ترجمه ایندیکی (تاریخ علم حقوق) آدی اثرینک (۱۲۲) نجی صحیفه سنده شویله دینیلیور : « افادات ساقه دن مستبان اوله جی اوزره جنکیز خانک یاساسی » اسکی انتقام دم « حقی رفع ایدره رک برینه رئیس حکومت نامه و اونک امریله اجرا ایدیلن « جزای حقیق » یی افامه ایتشدر . جزای مالی جزای بدینینک فدیسه سنندن عبارتدر . زمانمزه

قدر واصل اولان قليل المقدار فقراتدن استنباط اولنه ياد يكنه كوره طرفين پايته عقد صاح موضوع بحث دكلدر .

بوندن آكلاشيپوركه توركلرده اسكي زماندن برى « جزا » حقوق عاميه عائددى . فردلرك حياتى ، مالى ، عرضى محافظه ايتك ولايت عامه نك بورجيدى . بونلره قارشى وقوع بوله حق تضرلرك فاعلارينه جزا تعين و تطبيق ايتكده ولايت عاميه عائد بر صلاحيتيدى . قتل ، جرح كې مسئله لرده ديت وروب اوپوشمق ولايت عامه نك حقته تجاوز اولدني جهته ممنوعدى .

توركلرده « ايل » شككندكى دولتلك تامللى بر حقوق واردركه بوكا « توره » آدى وريپلردى . ذاتاً « تورك » كهسى « تورمل » مناسنه در . توره سز اولان قوملره « مات » و « تاتار » ناملرى وريپلردى . تاتلر تورك مدنيتك خارجنده باشلايان بابانجى ماتلردى : تاجيكلر ، صوفداقلر ، فارسلىر كې تاتارلر ايسه تورك مدنيتى داخلنده باشاديني حالده اسكى عشيرت عادلرني محافظه ايدن مغوللرله تونغوزلردر . تاتارلرك هنوز ايل حياتنه كيده يكنى جامع التواريخ بزه شصورتله آكلانيور : « تاتار قولى برچوق شميلردن مركب اولوب تقريباً شش بيك خانى محتوى ايدى . اولكسى چين حدوديله (بوير) كولته مجاوردى . هر عشيرت خصوصى بر ساحه مالكندى . تاتارلر اكثر زمانده خطاى ايعراطورلنك تبهسى وخرابكدارى ايدى . فقط ، اكثرثيا فلان ياخون فلان عشيرتلى عسكيران ايدر وآنجاك سلاح قوتيله اطاعت آتته آليردى . چوق دفعه ده عشيرتلر بربرليه محاربه ايدرلردى . تاتارلر (...) (شول = بربرى) و (فنك) قوملرى كې اوافاق برمنازعه سبيله يكدكيريته بيق ياخود قيلم صالامته معروف ايدلر . بوكون جنكيز مغوللرى آراسنده موجود اولان ضبط و ربط اولرده يوقدى . كيندار ، غضوب وآنجه ايدلر .

بو توصيفدن آكلاشيپوركه بوكونكى شمال توركلرينه (تاتار) آدى وريپلرسي دوغردكلدر . شمال توركلرى اسكى بوللر ، خزار ، قومان ، چيكنك و قبياق ، قاتقلى توركلردن مركب برتورك خابطه سيدر . بونلرك هبى يايلى ياخود خاقاناتى وابلخاناننى حياتى ياشامشلردر . بورالره كلش اولان تاتارلر يالكز آوارلر ، سوارلر ، قالقلردركه شمال توركلرى آراسنده بونلرك هيچ بر ايزينه تصادف ايديله منر . خلاصه ، تاتارلر توركلرك توندمز قالمش عجمه زاده لرى وداستانى دوشانلرى ايدى . چوق زمانلر توركلر تاتارلره حاكم اولشلر ، بعضاده اونلرك حكى آتته كيده مشلردر . اوغوز منقبه ليله بعض ايزلرني محافظه ايدن تورك شهنامه سى توركلره تاتارلرك دائمى مجاهدله رندن عبارتدر .

توركلرده مستقل بوى حياتى آنجى بر انحلال نتيجه سى اوله رق بولشدق . اسكى توركلرده جميتك

فلسفه

بريدلرك ميبالندى

تحريرات روميه [۱]

[مابده]

ايشته معلوم روحى واقعه لرك بيطرفانه برتدقيق نى خلاصه عرض ايتديكم بونجه لرمياصل ايتدى . بونك ايچون تحريات روحيه نك چالشمه سته مساعد اولان ساحه يي يك كنش و حدود سز كوربيور و بو يك علمك غلب ايتديكى زمانى چابوق تلاق ايدمككته ايتانيورم . معلومدركه ديكر علملردن مثلا رياضيات دها يونان قديمدرى مدون برحاله كلكه باشلامشدر ، فزيك علمى (۱۸) نجى عصر دنبرى موجوددر ، حياتيات دغى بوكا يانين بر اسكيلكده در ، حالبوكه روحيات دها دونك چو جو غيدر ، « تحريات روحيه » ايسه ببتون يكي در .

شيمدى بوراده بلا اختيار برسوال خاطر مه كلپور : عجباً تحريات روحيه علمك بوناخرينه تأسف اولمايى ؟ اعتراف ايدمكه بو دوشونجه بدم خاطرته كلدى وكندى كندمه قاج دفعه صوردم : عجباً علوم جديده رياضياتدن باشلايه رق ميخانيك ، هيت ، فزيك ، وكيما استقامت لرينه توجه و بوتون جهل لرى ماديه تكتيف ايدمك پرده روح ملاحظه سنى تقدم ايتيرمرك بافرض (كبلر) ، (غاليله) ، (نيوتون) كې اغاظم ، روحياتي اولس لردى نه اولاجدى ؟ هيچ شبه يوقكه بر روحياتيز اولاجى ، فقط بونك نه چشيد ، نه ماهيت ونه وسعته بر علم اولاجنه دائر بوكون بر فكر سز بولنه . ياچدى . نيته كيم (غاليله) دن اول فزيك علمك نه اولاييله جكنى كيم طاسارلايه . بيايردى ؟ عتبلدركه بوروجيات ، حال حاضر روحياته نسبتله بوكونكى فزيك (آرسطو) فزيكته نسبتى كې اولاجدى . ميخانيكى فكرلره تماماً بابانجى بر ذهنيته باشلامش اولاجى بولان بولله بر علم ، تحريات [۱] . دوگاه . نومبر : ۲۹ ، ۳۱ ، ۳۲ ، ۳۰

اك عمومى شكلى « ايل » در . تورك توره سنى آكلاتى آنجى ايل تشكيلاتى اى بيلمكه قابل اوله بيلير . بناء عليه ، بز بوراده « ايل » ك مختلف انموزلرني تدقيق ايدمككز .

تورك ايلي آشاغيدمكى اوج انموزجه ارجاع ايديله بيلير :

- (۱) درت بونك اتحادندن حصوله كلن كوچوك ايل .
- (۲) ايكي كوچوك ايلك برلشمه سندن دوغان اورته ايل .
- (۳) ايكي اورته ايلك برلشمه سندن وجود بولان بويوك ايل .

ضيا كرك آلب

درگاه

روحيه نك اليوم تدقيق ايتديكى حادثه لرى « قبل التجربه » بر كناره آتته حق پرده بالمكس بونلرك اوزرينه دوشه جك و بالكدده « تحريات روحيه » ي باشليجه مشاغلى آراسنده بولند برمجدى . ماده دن باشلايان علم ، ميخانيك اساسى مبدائى نى ناصيل بولديسه روحدن باشلايان علم دغى فعاليت روحيه نك اك عمومى قانونلرني بزكره كشف ايتكدن صوكرا روحدن حياته كيله رك حياتيات تأسس ايدمك ، يالكز بو حياتيات بوكونكى (فيزيقوشيميك) ينى (حكى - كيديمى) حياتيات اولمايوب بوندن بوستون فرقى (ويتاليت) بر حياتيات اولاجى و بو حياتيات ذى حيات مخلوقلرك اشكال محسوسه لرى آرقه سنده كى غيرمى قوت درونيه يي آرامه كيدمكك ، ينى ذوى الحياتك اشكال محسوسه ليله اوغراشه جفته اب حيات ، روحه نفوذ ايدمكك و بو اشكال محسوسه يي مذكور قوت درونيه نك تظاهر ايتدن عد ايدمكك . نيته كيم اليوم اشبو قوت اوزرينه تأثير سز برحاله يز . چونكه بوكونكى علم روجهنوز چوقاق چاغنده در . بونك ايچون فيزيقوشيميك حياتياتى التزام ايدن عالمرك ويتاليزنى قيصر بر مذهب علمى عدايده رك مواخذه ايتلرى حق سز دكلدر . چونكه ويتاليزم بوكون حقيقه قيصر در ، فقط بوقيصرى دائماً بوله قالاچى دكلدر . بوكونكى علم ماده دن باشلايه جفته روحدن باشلايه ايدى بوقيصرى هيچ ده كورميه جكك . فضله اولارق بو طرزده انكشاف ايتش ويتاليت بر حياتيات اويله بر طبابت وجوده كتيره جكك . بو طبابت قوت حياتيه نك كفايتيز لكرينه « دوغرو دن دوغرويه » مؤثر اولاجى ينى حال حاضر طبابتى كې نتيجه ل وقشر لره اوغراشه جفته اصل سبه وخسته قلرك تام اوزرينه نفوذ ايدمكك . بالخاصه تافيله نداوى ، دها دوغروسى روحك روح اوزرينه تأثيره مستند مداوات خاطر وحياله كليجك شكلر ونسب لر اولاجى ايدى . ايشته فعاليت روحيه علمى بوسورتله تأسس و بو واديدم انكشاف اغش اولاجدى . يالكز يوقايردن آشانى يه اين بو طرزده بر علم ، اول روحك ، صوكرا ده حيات و ماده ذى حياتك تظاهر رندن يكدكن صوكرا درجه درجه عاقل ماده يه قدار واصل اولاجى وايشته بورابه كلديمى بر دنبره متعبر و متعجب دوراجى و بوعالده ناصيل حركت ايدمكك شاشيره جق ايدى . چونكه بو يكي موضوعه ده روح ساحه سنده اعتياد ايتديكى اصوللرى تطبيق ايتكه اوغراشه جنى ، فقط بو اصوللر ماده نك فتحه سده هيچ بر تأثير كوستره . ميه جكك . نيته كيم ماده دن باشلايه رق روحه واران بوكونكى علم ده اعتياد ايتديكى حساب و مساحه اصوللرني روحه تطبيق ايتكه اوغراشه جنى عيني صورتله دايانوب قالايمى ؟ شيمدى ناصل روحه دوحده دايانوب قالايميه او وقت ده ماده ده صالانيلاجى و محروسة اسرار ، عالم ماديت اولاجدى . بو ملاحظه لرمى بر تمثيل ايله افاده ايدمى : فرض ايدمكه آسريقاچ هول بر عالم اولسون و بزمه هيچ بر مناسبتده بولنمايه قرار و يرمش بولونسون . يته فرض ايديمى ك آسريقا ،